

65/2011. (VII. 11.) VM rendelet

a zöldségnövény fajok tájfajtáinak és házikerti fajtáinak elismeréséről, valamint vetőmagvaik előállítási és forgalomba hozatali feltételeiről

A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény 30. §-a (2) bekezdésének *a), b), e), f)* és *j)* pontjában kapott felhatalmazás alapján – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. §-ának *a)* pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva, a 22. § vonatkozásában az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. §-ának *c)* pontjában meghatározott feladatkörében eljáró adópolitikaért felelős miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. Általános rendelkezések

1. § Az e rendeletben foglaltakat a növényfajták állami elismeréséről szóló 40/2004. (IV. 7.) FVM rendelet (a továbbiakban: Elismerési rendelet) 1. számú melléklete szerinti zöldségfajok esetén

a) a regionális, környezeti, helyi ökológiai feltételekhez természetes módon alkalmazkodott, és génerózió által veszélyeztetett zöldségfajok honos fajtáinak (a továbbiakban: tájfajták) a Zöldségnövények Nemzeti Fajtajegyzékébe (a továbbiakban: Nemzeti Fajtajegyzék) történő felvétele, valamint

b) a kereskedelmi, növénytermesztési szempontból tényleges értékkel nem rendelkező, csupán bizonyos feltételek melletti termesztésre nemesített zöldségfajtáknak (a továbbiakban: házikerti fajta) a Nemzeti Fajtajegyzékbe történő felvétele, valamint

c) a tájfajták és a házikerti fajták vetőmagjának előállítása és forgalmazása

során kell alkalmazni.

2. § E rendelet alkalmazásában:

a) in situ megőrzés: a fajok és változatok életképes állományainak természetes környezetükben történő fenntartása és helyreállítása, kultúr- vagy haszonnövények esetében pedig az olyan környezetben történő fenntartás, ahol jellegzetes, sajátos tulajdonságaik kialakultak,

b) génerózió: a genetikai sokféleség idővel történő csökkenése ugyanazon fajok populációi, illetve fajtái között és azokon belül, illetve egy faj genetikai alapjának szűkülése emberi beavatkozásból, illetve környezeti változásból adódóan.

2. Állami elismerés

3. § (1) A tájfajták és a házikerti fajták a génerózió mérséklése érdekében az Elismerési rendelet szerint, a 4–8. §-ban foglalt eltérésekkel vehetők fel a Nemzeti Fajtajegyzékbe. A tájfajtákat és a házikerti fajtákat a Nemzeti Fajtajegyzékben elismert tájfajtaként vagy elismert házikerti fajtaként külön listán kell nyilvántartani.

(2) A Nemzeti Fajtajegyzékbe tájfajtaként olyan zöldség fajták vehetők fel, amelyek vetőmagja

a) „tájfajta ellenőrzött vetőmagként”, vagy „tájfajta standard vetőmagként”, illetve

b) kizárólag „tájfajta standard vetőmagként”

kerül minősítésre.

(3) A Nemzeti Fajtajegyzékbe házikerti fajtaként olyan zöldség fajták vehetők fel, amelyek vetőmagja kizárólag „házikerti fajta standard vetőmagként” kerül minősítésre.

4. § (1) A tájfajtákat és házikerti fajtaként a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalhoz (a továbbiakban: MgSzH) kell bejelenteni a Nemzeti Fajtajegyzékbe való felvétel céljából. A megkülönböztethetőség, az egyöntetűség és az állandóság (DUS) követelményeinek megfeleléséről a bejelentőnek kell nyilatkoznia.

(2) A Nemzeti Fajtajegyzékbe való felvétel céljából történő bejelentés során a bejelentőnek az alábbi információkat kell benyújtania az MgSzH részére:

a) a fajta leírása és elnevezése,

b) az elvégzett saját vizsgálatok eredményei,

c) a termesztés, a szaporítás és a felhasználás során szerzett gyakorlati tapasztalatok, valamint

d) a fajta származására és termeszthetőségére vonatkozó információk, ideértve a Növényi Diverzitás Központtól beszerzett információkat.

(3) A bejelentett tájfajtával és házikerti fajtával az MgSzH nem folytatja le az Elismerési rendelet 9. §-a szerinti hivatalos vizsgálatot.

5. § (1) A Nemzeti Fajtajegyzékbe való felvétel érdekében a bejelentett tájfajtának és házikerti fajtának a megkülönböztethetőség és az állandóság tekintetében legalább a növényfajra vonatkozó, az Elismerési rendelet 11. számú mellékletében felsorolt, a Közösségi Növényfajta Hivatal vizsgálati iránymutatásainak vagy az új növényfajták oltalmáról szóló nemzetközi egyezmény (UPOV) vizsgálati irányelveinek vagy a nemzeti irányelvek technikai kérdőíveiben meghatározott tulajdonságokra vonatkozóan kell megfelelnie.

(2) Ha az egyöntetűség megállapítása a stabilizáló szelekció hatása alatt fennmaradó genetikai változatosságot képviselő, eltérő megjelenésű növények darabszáma alapján történik (abszolút homogenitás), akkor a 10% populációs standardot és legalább 90%-os elfogadási valószínűséget kell alkalmazni.

6. § Nem vehető fel a Nemzeti Fajtajegyzékbe elismert tájfajtaként és házikerti fajtaként a bejelentett fajta, ha

a) a Közösségi Fajtajegyzékben már szerepel regisztrált fajtaként,

b) a Közösségi Fajtajegyzékből 2 éven belül törölték, illetve a törlés után a vetőmag-forgalomba hozatali jogosultsága fennállásának időtartama alatt,

c) közösségi vagy nemzeti fajtaoltalom alatt áll vagy az oltalom iránti kérelem elbírálása folyamatban van.

7. § (1) Az MgSzH határoz

a) a növényi genetikai anyagok megőrzéséről és felhasználásáról szóló jogszabály szerinti Növényi Génbank Tanács javaslata alapján a tájfajták és

b) a házikerti fajták

Nemzeti Fajtajegyzékbe vételéről.

(2) A Nemzeti Fajtajegyzékbe felvett tájfajta és házikerti fajta (a továbbiakban: elismert tájfajta és elismert házikerti fajta) neve a mezőgazdasági növényfajok és zöldségfajok fajtaelnevezéseinek alkalmasságára vonatkozó végrehajtási szabályok megállapításáról szóló, 2009. július 22-ei 637/2009/EK bizottsági rendelet előírásaitól csak akkor térhet el, ha az nem sérti harmadik fél korábbi iparjogvédelmi jogát.

(3) A Nemzeti Fajtajegyzékbe vétel során egy tájfajtának és házikerti fajtának több neve is elfogadható, ha az érintett nevek történelmileg ismertek.

(4) Az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta mindaddig a Nemzeti Fajtajegyzékben maradhat, amíg megfelel a fajtaleírásában foglaltaknak.

8. § (1) A tájfajta Nemzeti Fajtajegyzékbe vétele során meg kell határozni azt az egy vagy több régiót (a továbbiakban: származási régió), amelyben a fajtát hagyományosan termesztették, és amelyhez természetes módon alkalmazkodott.

(2) Ha egy származási régió szomszédos európai uniós tagállam területét is érinti, az MgSzH megkeresi az érintett tagállam illetékes hatóságát a származási régió közös meghatározása érdekében.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerint meghatározott származási régióról az MgSzH értesíti az Európai Bizottságot.

9. § (1) A Növényi Diverzitási Központ szakértőként közreműködik

a) a tájfajta és a házikerti fajta elismerése iránti eljárásban, különösen a származással és a természetösséggel kapcsolatos információk meghatározásában,

b) a származási régió, illetve a vetőmag-termelési régió meghatározásában.

(2) Az MgSzH értesíti az Európai Bizottságot, hogy az (1) bekezdésben foglalt feladatokat az egy adott helyen és régióban hagyományosan termesztett és generáció által veszélyeztetett honos zöldségfajok és fajták, illetve a kereskedelmi növénytermesztési szempontból tényleges értékkel nem rendelkező, csupán bizonyos feltételek melletti termesztésre nemesített zöldségek fajtáinak elismerése, és ezen honos fajok és fajták vetőmagjának forgalmazása esetében alkalmazható eltérésekről szóló, 2009. november 26-i 2009/145/EK bizottsági irányelvnek (a továbbiakban: 2009/145/EK irányelv) megfelelően a Növényi Diverzitás Központ látja el.

10. § A bejelentőnek vagy megbízottjának az elismert tájfajtát annak származási régiójában kell fenntartania. A fajtafenntartás során olyan módszert kell alkalmazni, amellyel a tájfajta eredeti tulajdonságai a generáció kockázata nélkül megőrizhetők.

3. Vetőmag-előállítás és forgalomba hozatal

11. § (1) A zöldség szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 50/2004. (IV. 22.) FVM rendeletben (a továbbiakban: Zöldség rendelet) előírt forgalomba hozatali feltételektől való eltérés esetén az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagja forgalomba hozható, ha megfelel a (2)–(3) bekezdésekben előírt feltételeknek.

(2) Az elismert tájfajta vetőmagjának a fajtafenntartás szakmai gyakorlatának megfelelően termelt vetőmagból kell származnia.

(3) Az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagjának meg kell felelnie a Zöldség rendeletben előírt fajoknál engedélyezett legalacsonyabb szaporítási fokú vetőmagokra vonatkozó minősítési követelményeknek a fajtatisztasági előírások kivételével. A vetőmagnak az adott tájfajta vagy házi kerti fajta leírásának megfelelő fajtatisztasággal kell rendelkeznie.

12. § (1) Az elismert tájfajta vetőmagját csak a származási régióban lehet termelni. Amennyiben a 11. § (3) bekezdésében előírt minősítési feltételek a származási régióban környezeti probléma miatt nem teljesíthetők, az MgSzH további régiókban is engedélyezheti az elismert tájfajta vetőmagjának termelését (a továbbiakban: vetőmag-termelési régió). A vetőmag-termelési régiókban termelt vetőmagot kizárólag a származási régiókban lehet felhasználni (vagy forgalmazni).

(2) Az MgSzH értesíti az Európai Bizottságot és a többi tagállamot azon további régiókról, amelyekben az (1) bekezdés alapján a vetőmagtermelést engedélyezni szándékozik.

(3) Az MgSzH a 2009/145/EK irányelv 13. cikke (2) bekezdése harmadik albekezdésének teljesülése esetén engedélyezheti az elismert tájfajta további vetőmag-termelési régióban történő termelését.

13. § (1) Az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagját a forgalomba hozatalt megelőzően a vonatkozó nemzetközi módszerekkel, vagy ha ilyen módszer nem létezik, bármely megfelelő módszerrel vizsgálni kell annak ellenőrzése céljából, hogy az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagja megfelel-e a 11. § (3) bekezdésében előírt minősítési követelményeknek.

(2) Az elismert tájfajta vetőmagjának vizsgálatáért és minősítéséért az elismert tájfajta fenntartója és a vetőmag előállítója felel.

(3) Az elismert házikerti fajta vetőmagjának vizsgálatáért és minősítéséért a vetőmag előállítója felel.

(4) A tájfajta vetőmag mintákat homogén tételekből kell venni, valamint alkalmazni kell a Zöldség rendelet 8. számú mellékletének 1. és 2. pontjában előírt mintatömegre és tételtömegre vonatkozó szabályokat.

(5) Az (1)–(4) bekezdésben foglalt tevékenységeket a megyei kormányhivatal növény-egészségügyi és talajvédelmi igazgatósága ellenőrzi.

14. § (1) Az elismert tájfajta vetőmagját akkor lehet forgalomba hozni, ha

a) a vetőmagot a származási régióban vagy a vetőmag termelési régióban állították elő és

b) a vetőmagot csak a származási régiójában forgalmazzák.

(2) Az elismert tájfajta vetőmagja Magyarország területén lévő, a származási régióval természetes és termőhelyi feltételek tekintetében összehasonlítható más régióban is forgalomba hozható az MgSzH engedélyével. Az engedély iránti kérelmet a vetőmag előállítója nyújthatja be az MgSzH-nál.

(3) Az elismert tájfajta vetőmagjának a (2) bekezdés szerinti további régiókban való forgalomba hozatalának engedélyezése esetén a vetőmag előállítója gondoskodik legalább a 15. § szerinti vetőmagmennyiség előállításához szükséges növényállománynak a származási régióban való fenntartásáról.

(4) Az MgSzH értesíti az Európai Bizottságot és a többi tagállamot a (2) bekezdés szerinti régiókról, amelyek tekintetében az elismert tájfajta vetőmagjának forgalomba hozatalát engedélyezte.

15. § (1) Az elismert tájfajták esetében a Magyarországon évente forgalmazott vetőmag mennyisége nem haladhatja meg az adott fajok tekintetében az 1. mellékletben meghatározott nagyságú területen történő zöldségtermeléshez szükséges mennyiséget.

(2) Az elismert házikerti fajták vetőmagját kizárólag zárt csomagolású, kis kiszerelési egységekben lehet forgalomba hozni, amelyeknek tömege nem haladhatja meg a 2. mellékletben meghatározott maximális nettó tömeget.

16. § (1) A vetőmag-előállítónak minden termelési időszak kezdete előtt értesítenie kell a megyei kormányhivatal növényegészségügyi és talajvédelmi igazgatóságát a tervezett tájfajta vetőmagtermelési terület méretéről és földrajzi elhelyezkedéséről a Zöldség rendelet 12. §-ában előírt határidők betartásával. A megyei kormányhivatal növényegészségügyi és talajvédelmi igazgatóságát az összesített területi adatokat továbbítja az MgSzH-nak.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti értesítések alapján a tervezett termesztéshez szükséges vetőmag-mennyiség a 15. §-ban megállapított mennyiségeket várhatóan meghaladja, az MgSzH a fajtafenntartóval történt egyeztetés alapján felosztja minden érintett vetőmagtermelő között azt a mennyiséget, amelyet a megfelelő adott tenyészidőszakban forgalmazhatnak.

17. § Az e rendeletben a vetőmagtermelésre vonatkozóan meghatározott követelményeket – különös figyelmet szentelve a fajtáknak, a földrajzi elhelyezkedésnek és a mennyiségnek – az MgSzH és a megyei kormányhivatal növényegészségügyi és talajvédelmi igazgatósága ellenőrzi.

18. § A vetőmag előállítójának, illetve forgalmazójának az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagja csomagolásán, illetve tárolóedényén nyomtatott, illetve bélyegzett feliraton, vagy címkén a következő adatokat kell feltüntetnie:

a) az „Európai Unió előírásainak megfelel” feliratot;

b) a címkézésért felelős személy nevét és címét vagy azonosító jelét;

c) a fémzárolás-, vagy a minősítési céllal legutoljára végzett mintavétel időpontját (év, hónap);

d) a faj botanikai nevére vagy közönséges nevére, illetve mindkettőre kiterjedő latin betűs megnevezését rövidített formában és a faj meghatározójának, leírójának nevét;

e) az elismert tájfajta, illetve az elismert házikerti fajta megnevezését;

f) a „tájfajta certifikált vetőmag” vagy „tájfajta standard vetőmag”, illetve a „házikerti standard vetőmag” szöveget;

g) tájfajta esetén a származási régiót és a vetőmag-termelési régiót, ha az eltér a származási régiótól;

h) a tételnek a címkézésért felelős személy által megadott azonosító számát;

i) nettó vagy bruttó tömeget, vagy a mag darabszámot;

j) ha a tömeg fel van tüntetve, és szemcsézett peszticidet, drázsírozó anyagokat vagy más szilárd adalékot használnak, akkor a vegyszeres kezelés vagy az adalék jellegét, és a vetőmagok tiszta tömegét és az össztömeg közötti arányt is.

19. § (1) Az MgSzH az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagjának azonosságát és fajtatisztságát kispárcellás fajtaazonosító vizsgálattal ellenőrzi.

(2) Az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagjának azonosságát és fajtatisztságát a vonatkozó nemzetközi módszerekkel, vagy ha ilyen módszer nem létezik, bármely megfelelő módszerrel összhangban kell vizsgálni.

4. Jelentéstétel

20. § (1) A fémzároltatóknak minden termelési időszakban jelenteniük kell az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta Magyarország területén forgalomba hozott minden egyes vetőmagtételének mennyiségét a megyei kormányhivatal növényegészségügyi és talajvédelmi igazgatóságának.

(2) Az MgSzH a 2009/145/EK irányelv 33. cikkének második albekezdése szerinti esetben jelenti az Európai Bizottságnak és a többi tagállamnak a területén forgalomba hozott megőrzési célt szolgáló fajták vetőmagjának mennyiségét.

5. Záró rendelkezések

21. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

6. Módosító rendelkezés

22. §

23. § Ez a rendelet egy adott helyen és régióban hagyományosan termesztett és generáció által veszélyeztetett honos zöldségfajok és fajták, illetve a kereskedelmi növénytermesztési szempontból tényleges értékkel nem rendelkező, csupán bizonyos feltételek melletti termesztésre nemesített zöldségek fajtáinak elismerése, és ezen honos fajok és fajták vetőmagjának forgalmazása esetében alkalmazható eltérésekről szóló, 2009. november 26-i 2009/145/EK bizottsági irányelvnek való megfelelést szolgálja.

1. melléklet a 65/2011. (VII. 11.) VM rendelethez

A tájfajták vetőmagjának forgalmazására vonatkozó mennyiségi korlátozások

Allium cepa L. — Cepa csoport	vöröshagyma	
Brassica oleracea L.	leveles kel, karfiol, brokkoli vagy calabrese, bimbóskel, kelkáposzta, fejes káposzta, vörös káposzta, karalábé	
Brassica rapa L.	kínai kel, tarlórépa	
Capsicum annuum L.	paprika	
Cichorium intybus L.	hajtató cikória, leveles cikória, ipari cikória	
Cucumis melo L.	sárgadinnye	40
Cucurbita maxima Duchesne	sütőtök	
Cynara cardunculus L.	articsóka, kardi	
Daucus carota L.	sárgarépa, takarmány sárgarépa	
Lactuca sativa L.	fejessaláta	
Lycopersicon esculentum Mill.	paradicsom	
Phaseolus vulgaris L.	zöldbab (bokorbab és futóbab)	
Pisum sativum L. (partim)	kifejtőborsó, velőborsó, cukorborsó	
Vicia faba L. (partim)	lőbab	

Allium cepa L.	salottahagyma	
Aggregatum csoport		
Allium porrum L.	póréhagyma	
Allium sativum L.	fokhagyma	
Beta vulgaris L.	mángold, cékla	
Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum. et Nakai	görögdinnye	20
Cucumis sativus L.	salátauborka, konzervuborka	
Cucurbita pepo L.	tök	
Foeniculum vulgare Mill.	édesszemes	
Solanum melongena L.	tojásgyümölcs	
Spinacia oleracea L.	spenót	

Allium fistulosum L.	téli sarjadékhagyma	
Allium schoenoprasum L.	metélőhagyma	
Anthriscus cerefolium (L.) Hoffm.	turbolya	
Apium graveolens L.	gyökérseller, levélseller	
Asparagus officinalis L.	spárga	
Cichorium endivia L.	borzaslevelű endívia, széleslevelű endívia	10
Petroselinum crispum (Mill.) Nyman ex A. W. Hill	petrezselyem	
Phaseolus coccineus L.	tűzbab	
Raphanus sativus L.	reték, fekete reték	
Rheum rhabarbarum L.	rebarbara	

Scorzonera hispanica L.	feketegyökér	
Valerianella locusta (L.) Laterr.	galambbegysaláta	
Zea mays L. (partim)	csemegekukorica, pattogató kukorica	

2. melléklet a 65/2011. (VII. 11.) VM rendelethez

Kis kiszerezési egységek maximális nettó tömege

Növényfaj megnevezése		Maximális nettó tömeg kiszerezési egységenként (gramm)
Phaseolus coccineus L.	tűzbab	
Phaseolus vulgaris L.	zöldbab (bokorbab és futóbab)	
Pisum sativum L. (partim)	kifejtőborsó, velőborsó, cukorborsó	250
Vicia faba L. (partim)	lóbab	
Spinacia oleracea L.	spenót	
Zea mays L. (partim)	csemegekukorica, pattogató kukorica	
Allium cepa L. (Cepa csoport, Aggregatum csoport)	vöröshagyma, salottahagyma	
Allium fistulosum L.	téli sarjadékhagyma	
Allium porrum L.	póréhagyma	
Allium sativum L.	fókhagyma	
Anthriscus cerefolium (L.) Hoffm.	turbolya	
Beta vulgaris L.	mángold, cékla	
Brassica rapa L.	kínai kel, tarlórépa	
Cucumis sativus L.	salátauborka, konzervuborka	25
Cucurbita maxima Duchesne	sütőtök	
Cucurbita pepo L.	tök	
Daucus carota L.	sárgarépa, takarmány sárgarépa	
Lactuca sativa L.	fejessaláta	
Petroselinum crispum (Mill.) Nyman ex A. W. Hill	petrezselyem	
Raphanus sativus L.	reték, fekete reték	
Scorzonera hispanica L.	feketegyökér	
Valerianella locusta (L.) Laterr.	galambbegysaláta	
Allium schoenoprasum L.	metélőhagyma	
Apium graveolens L.	gyökérseller, levélseller	
Asparagus officinalis L.	spárga	
Brassica oleracea L.	leveles kel, karfiol, brokkoli vagy calabrese, bimbóskel, kelkáposzta, fejes káposzta, vörös káposzta, karalábé	5
Capsicum annuum L.	paprika	
Cichorium endivia L.	borzaslevelű endívia,	

	széleslevelű endívia
Cichorium intybus L.	hajtató cikória, leveles cikória, ipari cikória
Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum. et Nakai	görögdinnye
Cucumis melo L.	sárgadinnye
Cynara cardunculus L.	articsóka, kardi
Lycopersicon esculentum Mill.	paradicsom
Foeniculum vulgare Mill.	édesszömény
Rheum rhabarbarum L.	rebarbara
Solanum melongena L.	tojásgyümölcs
